

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 2. Symbola Terrena spernentium: sunt aquilæ. Alia Symb. Ex Vet. Ex Novo, Patribus, & alijs.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

volantis aquilæ Apoc. 8. 13. *va! va! va!* *habitantibus in terra!* S. Ambros. hic: non omnes homines comprehendit: sunt enim in terris positi, quorum conversatio in cœlis est; sed eos, quos terrenæ conversationis affectus, & hujus sæculi gratia, vicerit. Velloso in Judith 1. Paræn. 4. *va! va! va!* Apoc. 8. 13. Ter dicit *va*, propter illa tria. 1. Jo. 2. 16. *omne, quod est in Mundo &c.* Hugo Card. in Gen. 12. 1.

Surgite, & ite: quia non habetis hic requiem. Mich. 2. 10. Jubemur, in nullis Mundi rebus putare nobis requiem; sed ad sublime tendere. S. Hieron. apud Escobar cit.

Ego terram calcare didici, non adorare: non est enim mihi fas unquam rebus inanimatis credere spes animæ. Clem. Alex. orat. adhort. ad Græcos.

TITULUS VIII. TERRENA.

§. I.

Symbola.

Ex Veteri, & Novo.

Dispersus est populus per omnem terram *Egypti ad colligendas paleas.* Ex. 5. 12. Quæ verò ad Salutem animarum, granum; quod melius est. Quod temporale est, palea est: cum sit transitorium. B. Humbertus f. 69. ad Studentes in Jure Canonico.

Super flumina Babylonis-cum recordemur Sion. Psa. 36. 1. Flumina Babylonis sunt omnia, quæ hic amantur, & transeunt. O Sancta Sion! ubi totum stat, & nihil fluit. Quis nos in illa præcipitavit? quare dimisimus Conditorum tuum, & Societatem tuam? Ecce in Babylonia pulchra sunt, quæ tenent, non te teneant, non decipiant. Aliud est solatium captivorum, aliud gaudium liberorum. S. August. hic.

Si impiger fueris, veniet, ut fons, messis tua. Prov. 6. 11. Fructus terreni, quos metimus, non fonti comparantur, sed cisternæ: quia ad tempus pascunt colligentem, & in tempore deficiunt. At qui impiger fuerit pro cœlestibus laborare divitiis, hujus messis ut fons adveniet. V. Beda hic.

Meliora sunt ubera tua vino. Cant. 1. 1. Ut indicet perpetuam durationem bonorum, quæ desiderat. S. Bernardus f. 9. in Cant. temporalia sunt instar vini ab uvis expressi, quod non amplius crescit; & uvæ manent aridæ, nec habent, quod denuò exprimatur. de Ponte hic Exh. 9. §. 2.

Me dereliquerunt &c. Jer. 2. 13. Verè cisterna dissipata honor; cisterna perforata voluptas, divitiæ, & omnis prosperitas Mundialis. Non valet aquam continere: triduo placet, & statim evanescit omnis illa consolatio; & fastiditur, & displicet. S. Thom. Vill. f. D. 3. Quadr.

Erat in proximo dies festus Judæorum, scenopegia. Joan. 7. 2. quod est, *fixo umbrarum*, seu tabernaculorum. Umbra longior est vespere: si amor temporalium, sole gratiæ occidente, crescit: vel quia cupiditas major est in senili ætate. Et nota: quòd umbræ illæ ad literam siebant de falicibus instructuosis; per quas bene significantur temporalia. Hugo Card. hic.

Mittite in dexteram navigii rete. Joan. 21. 6. Illi mittunt rete, & piscantur ad sinistram; qui, quidquid faciunt, faciunt ad haben-

dum temporalia, ut divitiis, honores, & dignitates. Sylveira c. 6. hic.

Ex Patribus, & alijs.

Quid sunt terrena omnia, nisi quædam corporis indumenta: qui ergo contra diabolum ad certamen properat; vestimenta abijicit, nè succumbat. S. Gregor. hom. 32. in Evang.

Dulcedo hujus sæculi ad tempus fauces indulcat; sed in magnam postea amaritudinem convertetur. S. August. in Pf. 123.

Omne studium hominum, quod versatur in iis, quæ ad vitam pertinent, est planè puerorum ludus in arena. Nam simul atque à labore cessatum est, simul arena collapsa; nullum relinquit vestigium eorum, quæ fuerunt elaborata. Hæc est humana vita: Arena est ambitio, arena est potentia, arena divitiæ; arena est, quidquid ex iis, in quibus magnò studio per carnem fruimur. S. Gregorius Nyss. hom. 1. in Ecclesiasten.

Propterea luctatores pulverem adversariis conantur aspergere; ut olei levitatem injectu pulveris exasperent; atque ita facilius eos apprehendere valeant. Jam quod illic est pulvis, id in nostro certamine, est terrenis in rebus occupatio. Et quod illic est oleum, hic est quietis studium ab omni sollicitudine vacuum. S. Nilus lib. Ascet.

Per capillos sæpe bona terrena solent intelligi: quod figuratur in tonsura Ecclesiastica. Unde & Levitæ tempore oblationis suæ raserunt omnes pilos carnis suæ. Blesensis serm. 4. de B. Lucia.

§. II.

Terrena spernentium Symbola, Sunt Aquilæ.

Aquila in arduis ponet nidum suum. Job. 39. 27. In arduis habet nidum, qui in supernis figit consilium; non vult mentem in ima dejicere, non in infimis habitare. Diez Contemplatio.

Qui sperant in Domino-assument pennas sicut aquila. &c. Is. 40. 31. Aquila, si quando in terram descendit vultus causâ, statim iterum advolat in sublime. Locusta autem, vix facit unum volatum; cum statim iterum in terram decidit. Sic contemplantur cœlestia justus, & peccator. Diez D. 2. Quadr.

Vani, & fatui, remisso, & languente, volatu (qui muscarum instar res hujus vitæ tenues, & exiles, circumlambunt) implicantur, & illi-

gan-

gantur, quasi retibus quibusdam: deliciis, inquam, honoribus, gloria, variisque cupiditatibus, velut quibusdam araneorum texturis, involvuntur: præda, & efca, facti illi fera, quæ per hæc talia venationem illicituere solet. At si quis aquilæ naturâ præditus, acutiùs ad lucis radios intentum mentis oculum convertens, seque ipsam in altum vibrans, in hujusmodi araneorum telas incidit; solâ aurâ, & impulsu pernecis volatus, solâque alarum impetu, quidquid occurrit, dissipat, & disijcit, S. Gregor. Nyss. tr. in Psalmos c. 8.

Maximilianus II. pinxit in Symbolo Aquilam in nubibus volantem; humi verò coronam, gladium, hastam, Mundum, cum lemmate: Nil humana moror, dum super altra feror, Cauffinus l. 6. Symb. 20.

Aquila. Lem: *Nec obscura, nec ima*. Justorum animæ Aquilis comparantur; quòd alta petant, humilia derelinquant. S. Ambros. l. 3. in Luc. Picinelli.

Alia Symbola.

Ex Veteri.

Fiat firmamentum in medio aquarum, & dividat aquas ab aquis. Gen. 1. 6. Sicut firmamentum cœlum appellatum est, ex eo, quòd dividat inter eas aquas, quæ super ipsum; & eas, quæ sub ipso, sunt: ita & homo, qui in corpore positus est; si dividere poterit, & discernere, quæ aquæ sunt superiores super firmamentum, & quæ sub firmamento, & quæ sub firmamento sunt; etiam ipse cœlum, id est, cœlestis homo, appellatur. Origenes. hom. 1. hic.

Producat terra jumenta, & reptilia, & bestias terræ. Gen. 1. 24. Per quæ significantur illa tria 1. Joan. 2. 16. *omne, quod est in Mundo &c.* Hæc tria de terra oriuntur: quia de amore terrenorum universa malitia ortum habet. Per reptile significantur cupidi, qui circa terram repunt: per jumenta luxuriosi: per bestias superbi. Hugo Card. hic.

Cum non invenisset, ubi requiesceret pes ejus, reversa est. Gen. 8. 9. Vide, quomodo te pungat Deus; quocunque te extra eum extenderit per concupiscentiam in creaturis; tanquam nutrix pueri brachium extra cunas, ne pereat frigore. Propitius tibi sit Deus; ne inveniat, ubi requiescat pes mentis tuæ: ut saltem coacta, ô anima! redeas ad arcem; sicut columba Noë. Guigo confid. de tranquill. animi c. 14.

Ascendebat ad tonsoras ovium suarum. Gen. 38. 12. Vellera sine læsione tolluntur ab ovibus; sic temporalia à viris Sanctis sine omni dolore, & tristitiâ, tolluntur, Hugo Card. hic.

Solve calceamentum de pedibus tuis. Ex. 3. 5. Illa Moyfi deposita calceamenta hoc significant: quia nullus dignè Deum videre potest; nisi qui cuncta terrena, & mortalia vitia, de-

ponunt. V. Beda hic. Quare Moyses justus est calceamentum solvere? ut sollicitudines faculares abjiceret huic mortali vitæ adhaerentes. Theodoretus q. 7.

Et venit musca gravissima in domos Pharaonis. Ex. 8. 24. Israelitica anima Sabbathizat; dum, remota à negotiorum secularium strepitu, lectionibus, & orationibus, vacat. Ægyptiacâ verò muscarum ingruentium infestatione percellitur, dum terrenorum actuum inquietudine delectatur. Quid est enim in hac vita laboriosius, quàm terrenis desideriis estuare? quid quietius? atque suavius? quàm hujus sæculi nihil prorsus appetere. B. Petrus Dam. l. 2. ep. 5. Christiano spirituale Sabbatum agere, est, à laboriosa rerum temporalium cupiditate quiescere: solis orationum, & lectionum, studii insudare; secularium negotiorum pondus de mentis cervice projicere; ad contemplanda cœlestia totâ cordis intentione vacare; carnis oblectamenta contemnere; de sola spe cœlestium spirituali jucunditate gaudere. Ne porro Sabbatum Domino veraciter celebrat; quæ ab his, quæ Mundi sunt, operibus vacat; ut à spiritualibus tamen actibus non quiescat. Idem l. 4. ep. 16.

Elegit suspendium anima mea, & mortem ossa mea: desperavi nequaquam; ultra jam vivam. Job. 7. 15. q. d. suspensus sum à terrenis, mortuus Mundo: jam non habeo spem in terrenis; ultra non revertar ad Mundum, nec mente, nec opere, Hugo Card. in Gen. 31.

Sicut liliam inter spinas. Cant. 2. 2. Sola illa anima liliæ candorem habet, quæ necessariùs tantùm vitæ contenta, ad cœlestem pulchritudinem, candore animi, & corporis munditiâ, aspirat, Philo Carpathius hic.

In lectulo meo per noctes quaerivi, quem diligit anima mea. Cant. 3. 1. Anima, quæ Deum quarit, & ad Dei dilectionem, & cognitionem, plenius pertingere cupit; in lectulo hunc quaerere debet, id est, in quiete mentis. Vacare enim debet, & quiescere ab occupatione, rerum terrenarum. Richardus à S. Vict. in Cantica c. 1. Bona nox, quæ prudenti oblivione dissimulat omnia temporalia; ad illum, qui æternus est, quaerendum, tempus expediens, & explicans occasiones. Gilbertus f. 1. in Cant.

Ferculum fecit sibi rex Salomon de lignis Libani. Cant. 3. 9. Cur non de arboribus? ligna jam nullum terrenum sugunt succum. Anima à terrenis separata, est sedes Dei. Incertò note.

Capilli tui sicut greges caprarum &c. Cant. 4. 1. Graciles, & spiritualibus extenuati disciplinis, pene sine corpore sunt, & penitus sine carne; ad omnem insensibiles injuriam: ut nec tondentis instrumenti sentiant læsionem; in hoc tantum sustinentes passionis molestias, si à capite, cui inhaeserunt, contingat evelli. Reliquò enim emortuò corpore, vitalem ibi tantum sensum retinent; tibi capiti, de quo oriuntur;

tur, junguntur. Gilbertus f. 23. in Cant. Hoc ergo magnum sponsæ elogium: abhorretere solium à capite suo Christo separari; cœtera despiciere. Naxera in Jos. 17. §. 12.

Statura tua assimilata est palma. Cant. 7. 7. Sicut palma, teste Plinio l. 13. c. 4. frugifera non est, nisi in solido fervido, nitroso, aut salso; ideoque videtur proceritate suâ terram despiciere, & cœlum appetere, ac rectâ eò conscendere, vixque humi radicibus niti: quia ibi nihil invenit, nisi insulsum. Sic & viri Sancti mentem habent defixam in cœlo: ideoque terrena illis omnia desipiunt; ac Crucem Christi amant, in eaque radices agunt, nutriuntur; & crescunt usque ad cœlum; ad quod anhelant. Cornelius hic.

Populus meus pendebit ad reditum meum. Of. 11. 7. Pulchrè anima, & propriè pendebit, tanquam inter cœlum, & terram: ut, licet adhuc apprehendere cœlestia non valeat, non velit tamen tangere terrena. Et si aliquando tangit, non nisi summis articulis, id est, extremis partibus animæ: propter necessitatem scilicet corruptionis nostræ? cui cogimur fervire. Guaricus l. 1. de Adv. Dom.

Lepus. Lem: *Ascensu levior. Lapides Sancti elevabuntur super terram.* Zach. 9. 16. Lapides sancti voluntur super terram, instar rotarum, paululum tangentes humum; & volubilitate suâ ad cœlestia festinantes. S. Hieron. Picinelli.

Ex Novo, Patribus, & aliis.

Filij tonitru. Marci 3. 17. Esto filius tonitru. Dices: quomodo possum esse filius tonitru? Potes esse: si non in terra, sed pectore Christi, recumbas. Potes esse filius tonitru; si terrena non moveant; sed ipse potius ea, quæ terrena sunt, mentis tuæ virtute concutias. Tremat te terra, non capiat: vereatur caro potestatem animi tui, & concussa subdatur. S. Ambros. l. 7. c. 40. in Luc.

Sedebat supra fontem. Joan. 4. 6. Si interdum quiescere volumus, sedeamus super fontem. Fons iste, sive puteus, abundantia est, & profunditas terrenorum. Fons iste emanatio est delectationum; fons iste profunditas naturalium, & humanarum, scientiarum. Super quem fontem oportet super sedere, non subjacere. Non subjiciatur defectibilibus amor: non enim quiescet subactus, atque ageratus calcariibus, equus; super sedens verò quiescit, aut fertur. Aut res nos deserunt, aut ipsas deserimus. Si deserunt, in adjutorio sunt: deserimus; corpora, & corda, gravant. Sim. Cass. l. 4. c. 9.

Luna sub pedibus ejus. Apoc. 12. 1. Hoc dici potuit de prima Ecclesia; dum ad pedes Apostolorum jacebant tota patrimonia Fidelium. Nè nunc Planeta ille, Symbolum terrenorum, ascendat in caput; nec divexet tyranni instar cogitationes Præsulum, & affectiones animi. Apostolico Sæculo curæ postremæ

erant de patrimonio: hodie primariæ convertuntur circa reditus, & dominia Oliva t. 2. conc. 19. die Ven. 6. in Quadr. *Luna sub pedibus*, id est, temporalium bonorum claritas sub administratione ejus. S. Rupertus l. 2. comment. in Apoc. Hoc ergo laudi est SS. Patribus, quod divites quidem fuerunt, sicut sacre historię tradunt; sed ipsas divitiis non passi sunt affectibus dominari: sed ipsi dominati sunt divitiis, dispensando; ut posebat usus privatus, ac publicus. Arcones in ll. 1. Disc. 2. *Luna sub pedibus*, id est, mutabilitas bonorum temporalium in contemptu ejus. S. Rupertus de oper. Spir. S. c. 14. Habet Ecclesia lunam sub pedibus: quoniam cuncta terrena, & transitoria, & mutabilia, despiciens, & pro nihilo ducens; sola cœlestia concupiscit. S. Euseb. Emis. D. 3. Pasch.

Rota modicò quòdam vestigiò stat in terra; & non solum stat, sed quasi percurrit: non stat, sed tangit, & præterit: denique, cum voluitur, ad altiora transcendit. Ità & sanctus vir, quoniam in corpore est, necessitatem habet, aliqua de terrenis cogitare: & quando venerit ad victum, & vestitum; his contentus est; & tangens terram ad altiora festinat. S. Hieron. in Ps. 76.

Corporalis saltus est, totum corpus à terra suspendere: spiritualis saltus; spiritum, & totum, quod spiritus est, à terrenis alienare. Corporalis saltus est, terræ tactum usquequaque deferere, & totius corporis membra per inane librare: spiritualis saltus est; mente excedere, &, infimis in imò relictis, in invisibilium contentatione totum transire. Richardus à S. Vict. in l. 113.

Attende, quàm sit omnino, & cum omni admiratione, stupendum: quòd corpus de terra sumptum, terram ad tempus datò saltu deferere, & supra semetipsum ire: spiritus verò spiritualis, & incorporea natura, à corporeis, & terrenis, vel ad modicum separari non potest. Idem ibidem.

Aves paradisi rerum terrenarum despicientiam nos docent; hæ quippe, si Gesnero, Aldrovando, aliisque, fides, in terra, nisi mortuæ, non videntur; nec corruptioni obnoxie sunt. Doultreman l. 1. c. 2. Sect. 5.

§. III.

Terrena spernendi motiva.

Num. 1.

Nobilitas hominis, Sancta superbia.

Ex Veteri, & Novo.

Ferebatur super aquas. Gen. 1. 2. Ad id rationalem creaturam compellans; nè rebus, quibus ipsa nobilior, imò domina, constituta, velit malè subjici per amorem. Consequit enim amor hominem subjici rebus, quas diligit; qui soli Deo debet esse subjectus. Sim. Cass. l. 5. c. 1.

Filii